

EQAVET szakértői értékelés (Peer Review) az „EQAVET Keretrendszeren alapuló minőségirányítási rendszer a magyar szakképző intézmények számára” témában – Gyorsjelentés

Az EQAVET szakértői értékelése Magyarországon

A 14. EQAVET szakértői értékelésre 2023. március 28-án és 29-én került sor Budapesten, a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal (NSZFH) szervezésében. Az értékelésben az EQAVET Hálózat öt országából – Finnországból, Görögországból, Lettországból, Máltáról és Portugáliából – hat szakértő vett részt. A szakértői értékelés a magyar szakmai oktatást folytató szakképző intézmények nemzeti minőségirányítási rendszerének (MIR) áttekintésére, felülvizsgálatára összpontosított, amely önértékelésen és az EQAVET Keretrendszeren alapul. A minőségirányítási rendszerre vonatkozó követelményeket és a minőségirányítási szakképző intézményekben történő bevezetésének szabályait a közelmúltban határozta meg a szakképzésről szóló 2019. évi törvény és a kapcsolódó 2020. évi végrehajtási rendelet. A magyar házigazdák arra kérték a szakértőket, hogy nyilvánítsanak véleményt, reflektáljanak négy specifikus értékelési kérdésre és az új minőségirányítási rendszer egészére, valamint vizsgálják meg annak alkotóelemeit is, és azt, hogy azok tartalma, az alkalmazott módszertanok és eljárások milyen mértékben felelnek meg az EQAVET-nek.

A szakképző intézmények új nemzeti minőségirányítási rendszere

A találkozó elején a házigazda bemutatta a magyar szakképzési rendszert (különös tekintettel a szakmai alapképzési tanulási útvonalakra). Az elmúlt két évtizedben a szakképzésfejlesztési politika nagy hangsúlyt fektetett a szakképzés minőségbiztosítására és minőségfejlesztésére, amit tükröz az e célból elindított számos tevékenység és projekt. Az új intézményi minőségirányítási rendszert 2021-ben dolgozták ki, és ez az első alkalom, hogy a szakképző intézményekre vonatkozóan egy egységes MIR áll rendelkezésre. 2022. augusztus 31-ig minden szakképző intézménynek ki kellett dolgoznia saját intézményi minőségirányítási rendszerének leírását, és 2022 szeptemberében megkezdődött a bevezetési folyamat. A magyar házigazda fontosnak tartja, hogy a bevezetési folyamat korai szakaszában konzultáljon más tagállamok szakértőivel az új rendszerről és az eddig elért eredményekről a fejlesztési lehetőségek azonosítása, valamint annak érdekében, hogy a rendszer továbbfejlesztésére vonatkozóan tanácsokat és javaslatokat kapjon.

A házigazda először egy átfogó előadást tartott az új rendszerről, amelyet panelbeszélgetés követett a magyarországi szakképzés minőségbiztosításában érdekelt főbb szereplőkkel (többek között a Kulturális és Innovációs Minisztérium, az Innovatív Képzéstámogató Központ, a szakképzési minőségirányítási munkacsoport és egy szakképzési centrum képviselőivel). A következőkben az új rendszer legfontosabb alkotóelemeiről, valamint a MIR gyakorlati megvalósításának első tapasztalatairól számoltak be.

A MIR fő alkotóelemei a következők:

- ❖ Minőségpolitika
- ❖ Önértékelés

- ❖ Szakképzésben alkalmazott oktatók értékelési rendszere

Minőségpolitika

A szakképző intézményeknek el kell készíteniük a minőségpolitikájukat, amely magában foglalja a küldetésüket és a jövőképüket. Ennek alapján kell meghatározniuk az intézmény stratégiai céljait, minőségcéljait és a célokhoz kapcsolódó célértékeket. A minőségpolitika tartalmazza továbbá az intézmény vezetésének nyilatkozatát a minőség és annak folyamatos javítása iránti elkötelezettségéről, meghatározza a MIR szervezeti kereteit, valamint részletesen kifejti a szakképzésben alkalmazott oktatói értékelési rendszert. Minden intézményben létre kell hozni egy minőségirányítási csoportot, amely 3-7 hozzáértő munkatársból (a vezetés, az oktatók, valamint az egyéb munkatársak képviselőiből) áll.

Önértékelés

A szakképző intézményeknek kétévente átfogó önértékelést kell végezniük – beleértve az intézmény és az intézmény vezetőjének önértékelését is – a szakképzésért felelős miniszter által 2022-ben kiadott Önértékelési kézikönyvben meghatározott szabályozott folyamatot követve. A szakképző intézmények az Önértékelési kézikönyv alapján alakítják ki saját önértékelési rendszerüket. Az Önértékelési kézikönyv a következőket tartalmazza:

- ❖ a szakképző intézmény minőségirányítási rendszerének leírása és az átfogó önértékelési rendszer leírása;
- ❖ a 21 EQAVET-alapú önértékelési szempont, amelyek alapján az intézmények és az intézményvezetők értékelik a tevékenységüket és az elért eredményeket (az önértékelés kritériumai mindkét esetben azonosak, de az intézményvezetői önértékelés a vezető személyes elkötelezettségére és a különböző tevékenységekben betöltött szerepére, valamint a vezetői kompetenciáira összpontosít);
- ❖ a 11 kötelezően szabályozandó folyamat;
- ❖ a 24 kötelezően mérendő szakképzési indikátor;
- ❖ a partnerek (tanulók, szülők, oktatók, duális képzőhelyek, végzeteket foglalkoztató vállalatok) elégedettségi felméréseinek mérési eszközei;
- ❖ a használandó munkasablonok;
- ❖ az önértékelés folyamata és módszertana.

A minőségirányítási rendszerhez külső értékelés is kapcsolódik, amelyet a törvény szerint négyévente kell elvégezni, és amely a szakképző intézmény és vezetője munkáját értékeli. A külső értékelésre vonatkozó útmutatót (kézikönyvet) az értékelési szempontokkal, az eljárás és a módszertan leírásával, az eszközökkel és a munkasablonokkal együtt még ki kell dolgozni, és azt is a szakképzésért felelős miniszter fogja kiadni.

Szakképzésben alkalmazott oktatók értékelési rendszere

A szakképzésben dolgozó oktatók teljesítményét a szakképző intézmény vezetője háromévente értékeli a szakképzésért felelős miniszter által közzétett módszertani ajánlás alapján (azaz az eljárásra, az értékelési szempontokra, a módszerekre és az eszközökre való hivatkozással). A szakképzésben dolgozó oktatók értékelésére először 2020 júniusában került sor. A rendszert 2022-ben kiterjesztették az intézményi vezetőkre is. Ez a szakképzésben alkalmazott új teljesítményértékelési rendszer a béreket is érinti.

Szakértői vitafórum

A találkozó végén a szakértői értékelést végző szakemberek megosztották első visszajelzéseiket a házigazdákkal. Egyetértettek abban, hogy a MIR egy nagyon átfogó rendszer, amely egyben rugalmasságot is biztosít a szakképző intézmények számára ahhoz, hogy saját igényeikhez igazíthassák azt, így kihasználhatják a központosított megközelítés és a helyi rugalmasságot lehetővé tevő megközelítés kombinációjának előnyeit. A szakértők a MIR megvalósítása tekintetében nagyon értékesnek találták az érdekelt felek, köztük a szakképzésben dolgozó oktatók képzésének erős és jól megtervezett támogatási rendszerét. Emellett a szakértők rámutattak arra, hogy az intézményi önértékelést és a tervezett külső értékeléseket úgy tervezték meg, hogy azok bizonyítékokon alapuljanak, valamint mennyiségi és minőségi eredményeket egyaránt szolgáltatassanak az elemzéshez és az összehasonlításhoz. Ez növelheti az átláthatóságot és a rendszerbe vetett bizalmat. A házigazdák és a szakértők azt is megvitatták, hogyan lehetne erősíteni a tanulók részvételét a MIR-ben, és miként lehetne az eredményeket az érdekelt felek szélesebb csoportja számára is elérhetővé tenni a különböző szintű döntéshozatal elősegítése érdekében.

A visszajelzések alapján egy átfogó jelentés is készül, amelyet megküldenek a magyar házigazdáknak. A szakértői értékelésről szóló jelentésben szereplő visszajelzések segítenek majd a nemzeti érdekelt feleknek meghatározni a MIR és a szakmai támogató környezet továbbfejlesztésével kapcsolatos intézkedéseket.

Az EQAVET szakértői értékelésre irányuló kezdeményezése 2022–2023

A [szakképzésről szóló 2020. évi tanácsi ajánlás](#) felkérte az EQAVET Hálózatot egy konkrét módszertan kidolgozására az EQAVET szakértői értékelésekhez, azzal a céllal, hogy előmozdítsa a tagállamok rendszerszintű minőségbiztosítási rendszereinek fejlesztését és átláthatóságát. 2021 folyamán az Európai Bizottság Foglalkoztatásért, Szociális Ügyekért és a Társadalmi Befogadásért Felelős Főigazgatósága és az EQAVET Titkárság támogatásával az EQAVET Hálózat megállapodott egy közös módszertanról, és elkészítette a szakértői értékelési (Peer Review) kézikönyvet.

21 tagállam minőségbiztosítási nemzeti referenciapontjai vállalták, hogy részt vesznek az EQAVET Hálózat szakértői értékelésre irányuló kezdeményezésének első szakaszában. A magyar szakértői értékelés annak a tizenkét szakértői értékelésnek volt az egyike, amelyekre 2023-ban, a 2022-ben elvégzett kilenc szakértői értékelést követően került sor.